

CENTRAL – katalogizace beletrie pro knihovny

Zuzana Kopencová a Ivana Ferdinandová

V dubnu 2019 zahájila Městská knihovna v Praze katalogizaci beletrie pro české knihovny v rámci projektu CENTRAL. Projekt je realizován za finanční podpory Ministerstva kultury ČR z dotačního podprogramu VISK 1 a v úzké spolupráci s Národní knihovnou ČR. Městská knihovna v Praze nabízí prostřednictvím České národní bibliografie a Souborného katalogu ČR úplný katalogizační záznam novinek české beletrie vycházející v největších českých nakladatelstvích. Smyslem projektu je nabídnout rychlou službu, která ušetří knihovnicím a knihovníkům čas, jež mohou věnovat svým čtenářkám a čtenářům.

Proč sdílená katalogizace

Katalogizace knih je vysoce odborná a časově velmi náročná činnost. Po přechodu na nová katalogizační pravidla musí katalogizační záznam navíc obsahovat všechny přímé autory, ilustrátory a překladatele. To představuje značný nárůst práce pro jednotlivé knihovny, které vytvářejí originální katalogizaci. Řešením je sdílená katalogizace, přejímání katalogizačních záznamů z jednoho centra. Na jaře 2015 proto vyzvala Ústřední knihovnická rada, aby se centrální katalogizace ujala některá z velkých městských knihoven.

Co předcházelo zahájení projektu

V rámci přípravy výročního zasedání Souborného katalogu ČR na podzim 2017 proběhlo dotazníkové šetření, zda o službu centrální katalogizace je mezi knihovnami zájem. Výsledek dotazníkového šetření byl jednoznačný – 83 % dotazovaných knihoven možnost přebírání záznamů z jednoho centra přivítalo.

Městská knihovna v Praze a centrální katalogizace

Rozhodnout se a přijmout výzvu Ústřední knihovnické rady nebylo jednoduché, ale věděli jsme, že máme bohaté zkušenosti s akvizicí a zpracováním knih, kdy ročně nakupujeme více než 100 tis. svazků. Máme výborné kontakty s pražskými nakladateli, vydavateli a distributory a jsme schopni od nich velmi rychle získat signální výtisky. V neposlední řadě disponujeme týmem zkušených akvizitérů, katalogizátorů a lektorů. Po zvážení všech okolností jsme nakonec výzvu přijali a rozhodli jsme se své úsilí zaměřit na katalogizaci titulů beletrie.

Jak to funguje

V zájmu zrychleného zpracování a nabídnutí katalogizačního záznamu knihovnám co nejdříve po vydání nečekáme na povinný výtisk, ale nakupujeme dva exempláře od každého titulu beletrie. Snažíme se, abychom tituly okamžitě po vydání získali od distributorů a vydavatelů. První exemplář je ihned po uložení do systému jmenně katalogizován a druhý exemplář putuje k věcnému zpracovateli. Vytváříme úplný jmenný i věcný záznam podle standardů, navíc obohacený o anotaci. Po jmenné a následně po věcné katalogizaci je záznam ihned vystaven ve speciálních setech pro stažení do České národní bibliografie a Souborného katalogu ČR.

Kde katalogizační záznam beletrie získat

K záznamům beletrie se pracovníci knihoven dostanou obvyklou cestou – jejich stažením z České národní bibliografie nebo ze Souborného katalogu ČR. Knihovny, které nemají báze SKC nebo ČNB dosud nastaveny jako zdroj pro stahování záznamů přes Z39.50, najdou informace na http://aleph.nkp.cz/web/z3950_cze.htm. Záznamy z Městské knihovny v Praze poznáte podle sigly ABG001 ve formátu MARC 21 v poli 040\$a. V Souborném katalogu ČR v poli 900 také naleznete informaci o tom, z které knihovny byl záznam převzat.

Od dubna 2019, kdy byl projekt zahájen, do poloviny července jsme dodali do Souborného katalogu ČR přes 1 000 záznamů s úplným jmenným a věcným zpracováním. Naším cílem je kvalitně a rychle zkatalogizovat co nejvíce titulů beletrie, které vycházejí na českém knižním trhu, a poskytnout je prostřednictvím bází České národní bibliografie nebo Souborného katalogu ČR ostatním knihovnám. Věříme, že se nám to podaří a knihovny budou s touto novou službou spokojeny.

Těšíme se na vaše postřehy a připomínky na adrese: central@mlp.cz

